

Συμβούλιο της Επικρατείας: 4400/90, Τμήμα Α

Πηγή: Ε.Δ.Κ.Α ΛΓ/91 σελ. 240, Δ.Ε.Ν 1991 σελ. 1081, ΔΔΙΚΗ 1991 σελ. 1306

Διά την απονομήν συντάξεως λόγω αναπηρίας εξ ατυχήματος εκτός εργασίας δέον ο ησφαλισμένος να έχει 150 ημέρας εντός των 5 ετών προ του ατυχήματος. Εάν δεν συνεπλήρωνε όμως την προϋπλοθεσιν 750 ημ. Συνολικής εργασίας δύναται να εργασθεί και συμπληρώσει ταύτας μετά το ατύχημα και προ της υποβολής της αιτήσεως (μειοψ. 2, εκ των 5 μελών ότι αμφοτέραι οι χρονικαί προϋποθέσεις δύνανται να συμπληρωθούν και μετά το ατύχημα). Αι προθεσμιαί προς δήλωσιν ατυχήματος είναι αποκλειστικά, πλην συγχωρείται η κατά παρέκκλισιν υποβολή δηλώσεως αφ' ης διαπιστωθεί επιδείνωσις της υγείας του ησφαλισμένου και καταστούν εμφανείς αι συνέπειαι.

Πρόεδρος: ΔΗΜ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Εισηγητής: ΦΩΤ. ΚΑΤΖΟΥΡΟΣ

Δικηγόροι: Ι. Ευαγγελόπουλος, Γρ. Σταματελόπουλος

Επειδή δια της αιτήσεως ταύτης, κατατεθείσης την 28/1/1987 παραπεμφθείσης δε λόγω της σπουδαιότητος της υποθέσεως εις το Α' Τμήμα υπό επταμελή σύνθεσιν, δια της υπ' αριθμ. 2826/1989 αποφάσεως του Α' Τμήματος υπό πενταμελή σύνθεσιν, συμφώνως προς το άρθρον 14 παρ. 5 του ν.δ. 170/1973, ως αντικατεστάθη δια του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1470/1984 (άρθρον 14 παρ. 5 του Δ/τος 18/1989) το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων διώκει τύποις παραδεκτώς την αναίρεσιν της υπ' αριθμ. 739/1986 αποφάσεως του Διοικ. Πρωτ. Πατρών (επιδοθείσης εις το αιτούν Ίδρυμα την 8/12/1986), δι ης εγένετο δεκτή προσφυγή του αναιρεσιβλήτου, ησφαλισμένου του Ιδρύματος αυτού, ηκυρώθη η υπ' αριθμ. 551/36 από 22/4/1985 απόφασις της Τ.Δ.Ε. του Περ. Υπ/τος Πατρών του ρηθέντος Ιδρύματος, δια της οποίας απερρίφθη ένστασις του ιδίου ησφαλισμένου κατά της υπ' αριθμ. 2632/14/9/1984 αποφάσεως του Δ/ντού Υπ/τος περί απορρίψεως, λόγω ελλείψεως των απαιτουμένων χρονικών προϋποθέσεων, αιτήσεως του αναιρεσιβλήτου ησφαλισμένου, υποβληθείσης την 10/10/1983, προς απονομήν συντάξεως λόγω αναπηρίας συνεπεία παλαιών ατυχημάτων εκτός εργασίας, εκρίθη δ' ότι ούτος πληροί τας χρονικάς ταύτας προϋποθέσεις, τυγχάνει δε ανάπηρος δικαιούμενος επιδόματος αναπροσαρμογής.

Επειδή ο αν.ν. 1846/1951 προβλέπει εις μεν το άρθρον 28 παρ. 1β (ως αντικατεστάθη δια του άρθρου 5 του ν.δ. 4104/1960) ότι ο ησφαλισμένος δικαιούται συντάξεως λόγω αναπηρίας εάν κατέστη ανάπηρος κατά την έννοιαν της παρ. 2 του άρθρου τούτου και επραγματοποίησεν ή χιλίας πεντακοσίας τουλάχιστον ημέρας εργασίας, εξ ων 300 τουλάχιστον εντός των πέντε ετών των αμέσως προηγουμένων εκείνου καθ' ο κατέστη ανάπηρος ή επραγματοποίησε τον υπό των παρ. 1 και 1α του αυτού άρθρου απαιτούμενον ηυξημένον αριθμόν ημερών εργασίας, εις δε το άρθρον 34 παρ. 1 εδ. β' ότι, εάν το γεγονός το θεμελιούν το εις παροχάς δικαίωμα οφείλεται εις βίαιον συμβάν μη επελθόν όμως εν τη εκτελέσει ή εξ' αφορμής της εργασίας, αρκεί δια την χορήγησιν των παροχών ασφαλίσεως ή συμπλήρωσις του ημίσεος μόνον αριθμού ημερών εργασίας των υπό των άρθρων 28, 31, 32 και 35 απαιτουμένων, μεταξύ των οποίων και των υπό του άρθρου 28 παρ. 1β δια την περίπτωσιν της αναπηρίας εκ κοινής νόσου. Κατά την έννοιαν δε των διατάξεων τούτων, δια την απονομήν συντάξεως λόγω αναπηρίας εξ ατυχήματος εκτός εργασίας δέον ο ησφαλισμένος να έχει πάντως πραγματοποιήσει τας απαιτουμένας 150 ημέρας εντός των πέντε ετών των αμέσως προηγουμένων του ατυχήματος, εάν όμως ούτος δεν επλήρου κατά τον χρόνον εκείνον και την προϋπόθεσιν των 750 ημερών εργασίας, δύναται να συμπληρώσει τον αριθμόν τούτον ημερών εργασίας και μετά την επέλευσιν του ατυχήματος, προ δε της υποβολής της περί συνταξιοδοτήσεως αιτήσεως, δεδομένου ότι εκ του νόμου δεν τάσσεται χρονικόν όριον εντός του οποίου δέον να πραγματοποιηθεί ο αριθμός ούτος ημερών εργασίας, απόκειται κατόπιν τούτου εις τον ησφαλισμένον, ελλείψει αντιθέτου διατάξεως, όπως εντείνων τας προσπαθείας του εργασθεί παρά την αναπηρίαν αυτού μέχρι συμπληρώσεως του αριθμού τούτου ημερών εργασίας. Αν και κατά την γνώμην δύο μετ' αποφασιστικής ψήφου μελών του Τμήματος, ή συμπλήρωσις τόσον των 150 ημερών εργασίας όσον και των 750 επιτρέπεται να γίνει και μετά το ατύχημα μέχρι της υποβολής της περί συνταξιοδοτήσεως αιτήσεως.

Επειδή εξ ετέρου, ο δια της υπ' αριθμ 57440 από 13/1-4/2/1938 αποφάσεως του Υπ. Εργασίας εγκριθείς Κανονισμός Ασφαλ. Αρμοδ/τος του αιτούντος Ιδρύματος (β' 33) προβλέπει εις μεν το άρθρον 21, ως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, ότι η αναγγελία του εργατικού ατυχήματος υπό του εργοδότη, του ησφαλισμένου και του τας πρώτας βοήθειας παρασχόντος ιατρού ως και παντός υπαλλήλου του Ιδρύματος, λαβόντος ως εκ της υπηρεσίας του γνώσιν, δέον να γίνεται εντός πέντε ημερών από της επελεύσεως του ατυχήματος και ότι η προθεσμία αυτή δύναται να παραταθεί επί τη συνδρομή ορισμένων ειδικότερων προϋποθέσεων μέχρι και δύο ετών (θάνατος του υποστάντος το εργατικόν ατύχημα ησφαλισμένου), εις δε το άρθρον 22 ότι εις δήλωσιν παντός εκτός εργασίας επισυμβάντος ατυχήματος απευθυνομένην εις το πλησιέστερον υποκατάστημα του Ιδρύματος υποχρεούται ο ησφαλισμένος και εν αδυναμία ή θανάτω τούτου οι εξ αυτού έλκοντες δικαίωμα, ως και ο τας πρώτας βοήθειας παρασχών ιατρός εντός των αυτών προθεσμιών και υπό τους τύπους, ως εις το προηγούμενον άρθρον 21 δια τα εν εργασία ατυχήματα ορίζεται. Κατά την έννοιαν των διατάξεων τούτων, αι προθεσμίαι προς δήλωσιν του εργατικού ή του εκτός εργασίας ατυχήματος είναι αποκλειστικάί πλην συγχωρείται η κατά παρέκκλισιν από των προθεσμιών τούτων υποβολή της δηλώσεως περί των τοιούτων ατυχημάτων, αφ' ης διαπιστωθεί επιδείνωσις της υγείας του ησφαλισμένου, οπότε αι προθεσμίαι άρχονται τρέχουσαι, αφ' ου χρόνου καταστούν εμφανείς αι εκ της επιδεινώσεως ταύτης δυσμενείς συνέπειαι.

Επειδή, ως βεβαιούται εις την προσβαλλομένην απόφασιν, ο αναιρεσίβλητος, ησφαλισμένος του αιτούντος Ιδρύματος, γεννηθείς το έτος 1941, επραγματοποίησε συνολικώς από 1/3/1955 έως 31/5/1984, 1363 ημέρας εργασίας, απασχολούμενος ως οικοδόμος, υπέστη δε κατά την 27/1/1970 και 2/4/1974 δύο ατυχήματα εκ των οποίων το πρώτον εχαρακτήρισθη δια της υπ' αριθμ. 387 από 3/ 12/1970 αποφάσεως του Δ/ντού του οικείου Υπ/τος του ιδρύματος τούτου ως κοινόν εκτός εργασίας ατύχημα, το δε δεύτερον εχαρακτήρισθη δια της υπ' αριθμ. 52 από 26/6/1974 αποφάσεως του αυτού Διευθυντού ως κοινόν εκτός εργασίας ατύχημα εκπροθέσμως αναγγελθέν. Ούτος υπέβαλε τας από 10/8/1970, 9/10/1974 και 30/3/ 1981 αιτήσεις περί συνταξιοδοτήσεως αυτού εκ της αιτίας ταύτης, αι οποίοι απερρίφθησαν αντιστοίχως δια των υπ' αριθμ. 29 από 7/4/1971, 836 από 8/5/1975 και 1538 από 8/6/1982 αποφάσεων του Δ/ντού του Υπ/τος Πατρών, λόγω ελλείψεως των απαιτουμένων χρονικών προϋποθέσεων, την δε 10/10/1983 υπέβαλεν ούτος νέαν αίτησιν περί συνταξιοδοτήσεως αυτού εκ της αυτής αιτίας, δια της οποίας επεκαλείτο επιδείνωσιν, της υγείας αυτού. Η οικεία Α/θμιος Υγειον. Επιτροπή, δια της υπ' αριθμ. 903/50 από 27/12/1983 γνωματεύσεως, εύρε τον αναιρεσίβλητον φέροντα από 10/10/1983 έως 31/10/1984 ποσοστόν ανατ. φυσ. βλάβης 35% εκ της εξορύξεως του δεξιού οφθαλμού κατόπιν του ατυχήματος του έτους 1970 και 15% λόγω μετατραυματικής αρθρίτιδος της δεξιάς ποδοκνήμης αποτόκου του ατυχήματος του έτους 1974, κατά συνεκτίμησιν δε ποσοστόν 45% ο δε Δ/ντής του Υπ/τος Πατρών, δια της υπ' αριθμ. 2632 από 14/9/1984 αποφάσεως, απέρριψε το περί συνταξιοδοτήσεως αίτημα του αναιρεσιβλήτου δια τον λόγον ότι τα ατυχήματα του αναιρεσιβλήτου είχαν χαρακτηριστεί ως κοινά εκτός εργασίας ατυχήματα, δεν συνέτρεχε δε η προϋπόθεσις της πραγματοποιήσεως των 150 ημερών εργασίας κατά την προ της υποβολής της τελευταίας αιτήσεως πενταετίαν 1978-1982. Ένστασις του αναιρεσιβλήτου κατά της αποφάσεως ταύτης απερρίφθη επί τη αυτή αιτιολογία δια της Τ.Δ.Ε. του Υπ/τος τούτου, το δ' εκδόν την προσβαλλομένην απόφασιν Διοικ. Πρωτοδικείον, λαβόν υπ' όψει αυτού ότι κατά τας προ των ατυχημάτων του 1970 και 1974 πενταετίας, ήτοι κατά τας πενταετίας 1965-1969 και 1969-1973, ο αναιρεσίβλητος είχε πραγματοποιήσει 142 και 235 ημέρας εργασίας αντιστοίχως, έκρινεν ότι, κατά τον χρόνον επελεύσεως του δευτέρου ατυχήματος ούτος είχε πραγματοποιήσει τας απαιτουμένας 150 ημέρας εργασίας, μέχρι δε της 10/10/1983, ότε ούτος υπέβαλε την τελευταίαν αίτησιν συνταξιοδοτήσεως, είχε πραγματοποιήσει 1332 ημέρας εργασίας και συνεπώς, συνέτρεχον αμφοτέραι αι απαιτούμεναι χρονικάί προϋποθέσεις προς συνταξιοδότησιν τούτου εκ κοινού εκτός εργασίας ατυχήματος. Περαιτέρω δε το αυτό Δ. Πρωτοδικείον έκρινε, χωρίς επί τούτου να έχει προηγηθεί κρίσις των ασφαλιστικών οργάνων του αιτούντος Ιδρύματος, ότι ο αναιρεσίβλητος ήτο και ασφαλιστικώς ανάπηρος κατά την περίοδον από 10/10/1983 έως 31/10/1984, δικαιούμενος επιδόματος αναπροσαρμογής.

Επειδή εκ της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι κατά τον χρόνον της επελεύσεως του πρώτου εκτός εργασίας ατυχήματος ο αναιρεσίβλητος δεν επλήρου την προϋπόθεσιν της πραγματοποιήσεως 150 ημερών εργασίας, την προϋπόθεσιν δε ταύτην επλήρου ούτος κατά την επέλευσιν του δευτέρου ατυχήματος, τούτο όμως είχε ήδη από του έτους 1979 κριθεί ως εκ προθέσμως αναγγελθέν. Εξ ετέρου ως προκύπτει εκ της παρατιθεμένης εις την προσβαλλομένην απόφασιν γνωματεύσεως της Α/βαθμίου Υγειον. Επιτροπής, δεν εξητάσθη υπό ταύτης ποίος ο βαθμός της ανατ/φυσ/κής βλάβης του αναιρεσιβλήτου μετά το ατύχημα της 2/4/1974, εάν μεταγενεστέρως επεδεινώθη η κατάστασις της υγείας τούτου και από ποίον χρόνον παρουσιάσθη η τυχόν επιδείνωσις και συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να κριθεί εάν η μη εμπρόθεσμος υποβολή της δηλώσεως του ως άνω ατυχήματος εδικαιολογείτο εκ του μικρού βαθμού της ανατ/φυσ/κής βλάβης του αναιρεσιβλήτου κατά τον χρόνον επελεύσεως αυτού, ως και (εις περίπτωσιν κατά την οποίαν δια τον προεκτεθέντα λόγον ήθελε θεωρηθεί δεδικοιολογημένη ή μη εμπρόθεσμος υποβολή της αιτήσεως) από ποίον χρονικόν σημείον λόγω της τυχόν επιδείνωσεως της καταστάσεως της υγείας τούτου ήρξατο εκ νέου τρέχουσα η προς δήλωσιν του ατυχήματος προθεσμία. Κατ' ακολουθίαν τούτων, η απόφασις αύτη αποβαίνει αναιρετέα κατά τα βασίμως σχετικώς προβαλλόμενα, περιττή δε, κατόπιν τούτου, καθίσταται η εξέτασις των λοιπών λόγων αναιρέσεως.

Επειδή η υπόθεσις δεν χρήζει διευκρινήσεως κατά το πραγματικόν και συνεπώς, η από 8/7/1985 προσφυγή του αναιρεσιβλήτου δέον να κρατηθεί προς εκδίκασιν, η δε δια ταύτης προσβληθείσα υπ' αριθμ. 551/36 από 22/4/1985 απόφασις της Τ.Δ.Ε. του Περ. Υπ/τος Πατρών του Ιδρύματος αποβαίνει ακυρωτέα, ως στηριζομένη επί της κατά τα προεκτεθέντα ελλοπύς υπ' αριθμ. 903/50 από 27/12/ 1983 γνωματεύσεως της οικείας Α/θμίου Υγειον. Επιτροπής κατά τρόπον ώστε η υπόθεσις να καταστεί εκ νέου εκκρεμής ενώπιον του αρμοδίου οργάνου του αιτούντος Ιδρύματος. (Ακυρώνει την απόφαση της Τ.Δ.Ε. Περ. Υπ/τος Ι.Κ.Α. Πατρών ώστε να επανέλθει σ' αυτή η υπόθεση προς νέα κρίση).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Είναι αξιοσημείωτη η άνω απόφαση και αποτελεί σωστή προέκταση της γενικής αρχής, που έχει ήδη θέσει από μακρού το Σ.τ.Ε., σχετικά με τη δυνατότητα του ασφαλισμένου να εντείνει τις προσπάθειές του και να εργασθεί παρά την αναπηρία αυτού, μέχρι συμπληρώσεως του αριθμού των απαιτουμένων ημερών εργασίας, ούτως ώστε να δυνηθεί να λάβει σύνταξη. Πρέπει να επαινεθεί το ανθρωπιστικό πνεύμα που διέπει τη νομολογία του Σ.τ.Ε. και το οποίο εκφράζουν και οι δύο υποστηριχθείσες, υπό της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας, απόψεις.

Ιδιαίτερος επαινετή είναι η διακράτηση της υποθέσεως προς εκδίκαση και δια του τρόπου αυτού η συντόμευση του μακρού χρόνου διαρκείας της δίκης. Διότι η υπόθεση καθίσταται ήδη εκκρεμής, άνευ μεσολαβήσεως του Δ.Π. ενώπιον του αρμοδίου οργάνου του Ι.Κ.Α.. Έτσι είναι δυνατό να μπει στο τελικό της στάδιο η παροχή προστασίας προς τον αιτήσαντα ήδη αυτή, από του έτους 1983 ανάπηρον, ως αναφέρεται στο ιστορικό της αποφάσεως.